

Eija Honkala

Äidiksi äidilleni

Kuvaus yhteisestä matkasta, kun iäkäs tytär siirtyy äitinsä huoltajaksi

ÄIDIKSI ÄIDILLENI

Eija Honkala

Miksi tämä kirja?

Tämä kirja kertoo iäkkään äitini ja minun yhteisestä taipaleesta hänen elämänsä viimeisinä vuosikymmeninä.

Kun äitini terveydentila alkoi heiketä hänen vanhentueessaan, jouduin hänen elämänsä järjestelijäksi. Toisella puolella Suomea asuen siinä oli omat hankaluutensa. Ainoana lapsena muuta vaihtoehtoa ei kuitenkaan ollut ja halusin itsekin olla hänen rinnallaan.

Aikuisen äidin ja aikuisen tyttären välille syntyy tunnetusti usein tahtojen ristiriitaa. Näitä sanallisia yhteenottoja oli myös meillä, mitä myöhemmin harmistelin ja kaduin. Ymmärtääkseni omia reaktioitani, aloin pohtia ja kirjoittaa esiin nousseita tilanteita.

Kiistatilanteitamme tarkastellessani minulle selvisi, että piirteet, jotka äidissäni ärsyttivät minua, olivat samoja, jotka tiesin olevan itsessäniikin. Äitiä arvostellessani arvostelin samalla itseäni. Tämän havaittuni yritin päästä irti lapsuudessa omaksumastani mallista. Vaikka tiedostin suhteemme kompastuskivet, en kuitenkaan kyennyt muuttamaan niitä hänen eläessään.

Tämä kirja saattaa antaa lukijoille aineksia pohtia omaa äitisuhdettaan ja sen ärsytyskohtia. Ehkä se auttaa löytämään ymmärrystä, lämpöä ja hellyyttä äitiä kohtaan jaettavaksi jo hänen elinaikanaan.

Helsingissä kesäkuussa 2021

Eija Honkala

Sisällys

1. Äitini tyttärenä yli 70 vuotta.....	5
2. Kotoa palvelutaloon.....	9
3. Ethän kuole äiti!.....	13
4. Tuhkapilvessä.....	17
5. Äidiksi äidilleni	22
6. Äiti haluaa päättää itse.....	25
7. Kotona käymässä.....	29
8. Helsingissä vauvaa tapaamassa	36
9. Olenko tunteeton?.....	42
10. Tunnemyrskyä	46
11. ”Mua aivan itkettää...”	50
12. Ei minusta kukaan välitä.....	54
13. Uhkakuvia ilmassa.....	59
14. Hätäilyä.....	63
15. 91- vuotias, edelleen nainen.....	67
16. Lauluseuroissa	72
17. Juhannuksen viettoa.....	76

18. Miksi en saa pidettyä suutani kiinni?	81
19. Syksy lähestyy	85
20. Lähtemisen aika – nytkö?	89
21. Ja niin äiti lähti	93
22. Äidin jälkeen.....	97
24. Saitko elää hyvän elämän?.....	103
25. Avainsana: Luottamus	107

Äitini tyttärenä yli 70 vuotta

Olen äitini ainoa lapsi, vain kaksikymmentä vuotta nuorempi kuin hän. Lapsuudessa äidin ja minun ikäero tuntui valtavalta,

mutta vuosien kuluessa se supistui. Äitini ollessa 90 minä olin 70, olimme siis lähes saman ikäisiä: kaksi vanhusta.

Koska vanhempani halusivat kouluttaa minua, siirryin ylioppilaaksi tultuani Keski-Pohjanmaalta Helsinkiin opiskelemaan. Ja sille tielle jäin. Koko aikuisikäni olen asunut äidistäni kaukana, toisella puolella Suomea.

Nuoresta aikuisesta noin viisikymppiseksi sain elää vanhempieni suhteen melko lailla vapaata ja huoletonta elämää. Elämäni täytti ensiksi opiskeluvaihe, sittemmin työelämä, avioituminen, pienet lapseni ja perhe-elämäni kiireineen. Vietimme kuitenkin perheeni kanssa kaikki kesälomat, joulut ja pääsiäiset vanhempieni luona eikä minun tarvinnut pohtia heidän elämäänsä. Äitini toimi lomiemme aikana emäntänä ja huushollerskana, laittoi mielellään ruokaa ja paimensi lapsia.

Äiti eleli tuolloin itsekkin aktiivista keski-ikäisen naisen elämää: matkusteli, harrasti monenlaista, kävi kursseja, oli mukana järjestöelämässä, lueskeli ja tapasi lähistöllä asuvia sukulaisiaan. Isäni viihtyi parhaiten kotipiikan askareissa ja kesäisin marjametsissä.

Sitten isäni kuoli äitini ollessa 66 - vuotias. Yksin jäämisestä huolimatta äidin elämä jatkui kuitenkin menojen ja harrastusten osalta ennallaan. Minä perheeni kanssa kävin edelleen kesäisin hänen luonaan kesälomilla ja hän puolestaan matkusti junalla jouluisin ja usein muulloinkin luoksemme Helsinkiin. Näin

kului useita vuosia ja se oli isän menetyksestä huolimatta edelleen hyvää ja minun kannaltani helppoa aikaa. Äidistä oli edelleen minulle apua.

Mutta sitten tapahtui jotakin äitini ollessa vähän yli seitsemänkymppinen. Eräälle lomamatkalle lähtiessään hän yöpyi pari yötä meillä Helsingissä. Aloimme mieheni kanssa ihmetellä hänen käytöstään, koska hän ei ollut enää entisellään. Aikaisemmin touhukas ja kaikkeen kantaa ottava äitini istuskeli hiljaisena omissa oloissaan. Vastaili kyllä järkevästi kysymyksiin, mutta vaikutti poissaolevalta. Oliko hän masentunut? Oliko jotakin tapahtunut? Äitini mielestä ei. Hän oli lähdössä naistuttaviensa kanssa etelänmatkalle ja kaikki meni suunnitellusti ja hyvin.

Jokin oli kuitenkin pysyvästi muuttunut. Kotiinsa palattuaan äitini ei enää jaksanut lähteä omasta asunnostaan hoitamaan asioitaan. Jopa lähikaupassa käynti tuotti suunnatonta uupumusta. Hän ei enää jaksanut.

Aloin huolestuneena etsiskellä hänelle apua. Voisiko jokin taho käydä häntä auttamassa kotona, vai pitäisikö hänen päästä johonkin paikkakunnan hoitolaitoksista. Mikään ei kuitenkaan tapahtunut saman tien. Kitkuteltiin sukulaisavun varassa ja naapurikin lupasi pitää silmällä hänen tilannettaan. Asuminen yksin omassa rivitalokodissa ja vielä sen kakkoskerroksessa sekä kyvyttömyys hoitaa asioitaan vaati ratkaisua. Apuvoimia ei ollut saatavissa, koska sukulaiset olivat jo omien vaivojensa sitomia. Lopulta ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin pyrkiä

saamaan hänet hoitokotiin. Onni oli sikäli myötäinen, että paikka löytyikin paikallisesta palvelutalosta.

2. Kotoa palvelutaloon

Palvelutaloon muuttaminen oli luonnollisesti suuri muutoskohta äitini elämässä. Hänen oli luovuttava omasta kauniista ja rakkaasta kodista, jota oli suurella huolella sisustanut. Äitini oli tuolloin noin 75 ja minä 55 – vuotias, ja nyt alkamassa oleva elämänvaihe jatkui noin 18 vuoden ajan hänen kuolemaansa saakka. Kotoa muuttamisen kivusta kertonee, ettei äiti halunnut muutettuaan mennä enää edes käymään entisessä kodissaan.

Palvelutalossa äiti sai käyttöönsä suurehkon, keittosyvennyksellä ja omalla wc:llä varustetun huoneen. Kalustimme sen mahdollisimman kauniiksi ja viihtyisäksi.

Ruoka tarjottiin yhteisessä ruokailutilassa, jossa oli myös seuraa. Pyykit pestiin, puhtaudesta ja hoitotoimenpiteistä huolehdittiin ja kaikki tuntui taas olevan hyvin.

Talossa edellytettiin jonkin asteista itse pärjäämistä, koska siellä ei ollut yövalvontaa. Tässä ympäristössä äiti pystyi pärjäämään ja asustelemaan viitisen vuotta tutuksi tulleen yhteisön ympäröimänä. Hän lueskeli lainaamiaan kirjoja ja muutamat paikkakunnalla asuvat sisaret kävivät häntä silloin tällöin tapaamassa. Asiat olivat melko hyvin.

Terveystilanteen vähitellen heiketessä yöt ilman apua vaikeutuivat ja äidilleni avautui mahdollisuus päästä toiseen palvelutaloon, jossa oli ympärivuorokautinen hoiva. Uudessa paikassa huoneet olivat pienempiä ilman keittonurkkauksia, mutta oma wc sentään oli ja omia huonekaluja sai tuoda. Hankin hänen huoneeseensa hänen tuttuja taulujaan, maton, verhot ja omia vaatteita komeroon.

Oma ”kotihan” se pyrki olemaan, vaikkei se sellaiselta hänestä tuntunut. Aluksi hän kulutti aikaansa lukemalla palkkaamani ”kirjastotytön” tuomia kirjoja, ja sittemmin näkökyvyn heiketessä kuuntelemalla äänikirjoja.

Muiden seurassa hän ei palvelutalossa asuessaan juuri istuskellut ateria-aikoja lukuun ottamatta, vaan meni omaan huoneeseensa ruokailun päätyttyä. Aika monella asukkaista oli

Kirja "Äidiksi äidilleni" on kertomus roolien vaihdoksesta, kun ikääntynyt tytär siirtyy vanhan äitinsä asioiden hoitajaksi. Toisella puolella Suomea asuen siinä on omat haasteensa. Suhteen tiivistyessä esiin nousee myös ristiriitoja ja tyttären pyrkimys irrottautua äidin vaikutusvallasta. Vähitellen ymmärrys äitiä kohtaan lisääntyy ja näkökulma laajentuu näkemään kritiikin ohella myös äidin vahvuudet ja kyvykkyyden. Lähentyminen ja irrottautuminen käyvät taistelua. Kaiken taustalla on kuitenkin kiintymys ja rakkaus, jota tytär olisi suonut voivansa osoittaa äidilleen selvemmin jo hänen elinaikanaan.

Psykologi, psykoterapeutti Eija Honkala on kirjoittanut pohdintoja omasta ja äitinsä ikääntymisestä blogissaan "Maan korven kulkijoita". Nämä kirjoitukset on koottu kirjoiksi "En haluaisi olla vanha", ja tässä julkaisussa "Äidiksi äidilleni".

Ymmärtäminen ja anteeksi antaminen ovat kirjoitusten johtavia ajatuksia.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi